

Direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information

2021/22:FPM79

Finansdepartementet

2022-05-03

Dokumentbeteckning

COM(2022) 143 final

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information

COM(2022) 143

BILAGA till förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om ändring av direktiven 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information

Sammanfattning

Europeiska kommissionen presenterade den 30 mars 2022 ett förslag till direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information. Förslaget är en del i ett lagpaket inom ramen för den europeiska gröna given.

Direktivet innehåller förslag till revidering av två direktiv på konsumenträttens område, direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder och direktiv 2011/83/EG om konsumenträttigheter. Förslaget syftar särskilt till att bidra till en cirkulär, ren och grön ekonomi i EU genom att ge konsumenterna möjlighet att fatta informerade inköpsbeslut och därigenom bidra till en mer hållbar konsumtion. Förslaget innehåller nya informationskrav på miljöpåståenden i marknadsföring. Vidare införs krav på att lämna viss information om kommersiella garantier, varors reparerbarhet,

Regeringen välkomnar förslaget och ambitionen att genom en stärkt konsumentmakt bidra till att motverka falska miljöpåståenden och främja mer hållbara konsumtionsmönster. Det är viktigt för regeringen att reglerna innebär en väl avvägd balans mellan ett starkt konsumentskydd, ett effektivt miljöskydd och näringsidkarnas intressen. Regeringens ambition är en lagstiftning som på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till omställningen till en cirkulär ekonomi och till stärkt konsumentmakt.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Förslaget är ett av de initiativ som ingår i den nya strategin för konsumentpolitiken och handlingsplanen för den cirkulära ekonomin och utgör en uppföljning på den europeiska gröna given. Förslaget presenterades den 30 mars 2022.

Syftet med förslaget är att förbättra konsumenträttigheterna genom att ändra två direktiv som skyddar konsumenternas rättigheter på unionsnivå, nämligen direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder och direktiv 2011/83/EU om konsumenträttigheter. Förslaget syftar särskilt till att bidra till en cirkulär, ren och grön ekonomi i EU genom att ge konsumenterna möjlighet att fatta informerade inköpsbeslut och därigenom bidra till en mer hållbar konsumtion. Det riktar sig även mot otillbörliga affärsmetoder som vilseleder konsumenterna från hållbara konsumtionsval. Vidare ska förslaget säkerställa en bättre och mer enhetlig tillämpning av EU:s konsumentlagstiftning.

1.2 Förslagets innehåll

Direktivet består av sex artiklar varav de två första innehåller förslag på ändringar i bestämmelserna om definitioner, vilseledande affärsmetoder och konsumentinformation. Resterande artiklar rör krav på rapportering och översyn av direktivets tillämpning, införlivande och ikraftträdande.

Artikel 1 innehåller förslag på ändringar av direktivet om otillbörliga affärsmetoder. Ett flertal nya definitioner kopplade till miljöpåståenden och hållbarhet föreslås. Det införs vidare krav på att miljöpåståenden ska kunna styrkas och om vilken information som ska lämnas om verktyg som näringsidkare tillhandahåller för jämförelse av produkter. Det införs tio nya punkter med affärsmetoder som under alla förhållanden ska anses otillbörliga i bilaga 1 till direktivet, i den så kallade svarta listan. Bland annat införs regleringar mot att göra allmänna miljöpåståenden som inte kan styrkas,

Artikel 2 innehåller förslag till ändringar i direktivet om konsumenträttigheter. Det föreslås nya informationskrav om kommersiella garantier som lämnas av näringsidkare, informationskrav om reparerbarhet och tillgång på reservdelar och information om tillgång till uppdateringar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Direktivet om otillbörliga affärsmetoder och direktivet om konsumenträttigheter har genomförts huvudsakligen genom marknadsföringslagen (2008:486) och lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler. Båda dessa lagar kommer att behöva anpassas till förslagets regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens bedömning i konsekvensanalysen, SWD(2022) 85 Final, är att förslaget inte har några budgetära konsekvenser. Regeringen delar preliminärt denna bedömning. Regeringen avser att under förhandlingsarbetet bevaka att bestämmelserna inte blir onödigt betungande för företag eller myndigheter. Eventuella kostnadsökningar för det allmänna bör, enligt regeringens nuvarande bedömning, kunna finansieras inom befintliga ramar och inte påverka statsbudgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förslaget och ambitionen att genom en stärkt konsumentmakt bidra till att motverka falska miljöpåståenden och främja mer hållbara konsumtionsmönster. Förslaget är en del av den europeiska gröna given, som kommissionen presenterade i mars 2020, och regeringen har välkomnat att ett helhetsgrepp därigenom tas för omställningen till en cirkulär ekonomi (En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin, 2019/20:FPM28). Regeringens ambition är en lagstiftning som på ett kostnadseffektivt sätt bidrar till omställningen till en cirkulär ekonomi och till stärkt konsumentmakt samtidigt som näringsidkarnas intressen beaktas.

Det är viktigt att motverka grönmålning, planerat åldrande av produkter samt användning av otillförlitlig miljömärkning. Att konsumenter får ökad information om produkters hållbarhet och reparerbarhet förbättrar deras möjligheter att göra välinformerade val. Regeringen anser att det är viktigt att denna lagstiftning, lagstiftningsförslaget om ekodesign för hållbara produkter samt det kommande förslaget om reglering av gröna påståenden är

samstämmiga och att det är tydligt hur dessa olika regelverk förhåller sig till varandra.

2021/22:FPM79

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas positioner är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget till direktiv har remitterats till berörda myndigheter och organisationer. Remisstiden går ut den 19 maj 2022.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Som rättslig grund för förslaget anger kommissionen artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, med vederbörlig hänsyn till artikel 169 i samma fördrag. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbeslutande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Gällande subsidiaritetsprincipen anför kommissionen att EU:s konsumentskyddsregler blir alltmer relevanta i takt med att den inre marknaden fördjupas, och antalet EU-konsumenttransaktioner ökar mellan medlemsstaterna samt att problem som de föreslagna ändringarna syftar till att avhjälpa är EU-omfattande och har samma orsaker. Därför är endast åtgärder som vidtas på EU-nivå effektiva.

Inom EU är den gränsöverskridande handels volym och intensitet tillräckligt stor för att göra den välfungerande inre marknaden sårbar för oförenliga – eller bara avvikande – politiska val i olika medlemsstater. Dessutom kan näringsidkare nå konsumenter över medlemsstaternas gränser. Detta kan skapa problem som nationella lagstiftare och tillsynsmyndigheter är inte lämpade att hantera på egen hand.

Direktivet om otillbörliga affärsmetoder 2005/29/EG och direktivet om konsumenträttigheter 2011/83/EU är i princip fullharmoniserade i de delar som de föreslagna ändringarna rör. Ny nationell lagstiftning inom ramen för dessa direktiv skulle strida mot det harmoniserade regelverket. Förslaget ska bidra till att undanröja de svårigheter som de nationella myndigheterna möter vid tillsynen av efterlevnaden av de befintliga principbaserade reglerna i

direktivet om otillbörliga affärsmetoder inom sådana komplexa områden som vilseledande miljöpåståenden, metoder för förkortad produktlivslängd och icke-transparent hållbarhetsmärkning samt informationsverktyg för hållbarhet.

Gällande proportionalitetsbedömningen anför kommissionen att åtgärderna i förslaget står i proportion till målen att möjliggöra för konsumenterna att fatta välgrundade inköpsbeslut, främja hållbar konsumtion, undanröja otillbörliga affärsmetoder från näringsidkare som skadar den hållbara ekonomin och avleder konsumenter från hållbara konsumtionsval och säkerställer en bättre och mer konsekvent tillämpning av EU:s konsumentskyddsbestämmelser.

Regeringen instämmer i kommissionens uppfattning att förslagets syfte och inriktning har en starkt gränsöverskridande karaktär och att dess målsättning inte kan uppnås genom en reglering av medlemsstaterna var för sig. Åtgärder på EU-nivå är nödvändiga för att på ett effektivt sätt främja gränsöverskridande handel och motverka gränsöverskridande överträdelser av konsumentskyddslagstiftningen. Regeringen delar därför kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med såväl subsidiaritetsprincipen som proportionalitetsprincipen

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget presenterades den 30 mars 2022 och behandlingen av ärendet påbörjades den 4 april i rådsarbetsgruppen för konsumentskydd och information. Under våren kommer förslaget att diskuteras artikel för artikel med sikte på en allmän inriktning. Tidsplanen inom Europaparlamentet är ännu inte känd.

4.2 Fackuttryck/termer